

Ørnhøi på ville veier

Nasjonalt hovmod

Av Thor C. Conradi, Oslo

Stein Ørnhøi holdt seg noe i bakgrunnen i EF-debatten, men har satt opp en drabelig fart når han nå hiver seg på. Det minner litt om mannen som kom for sent i kirken, menigheten var i fjerde verset på inngangssalmen — «men jeg tok dem igjen på det sjette» — sa han. Det måtte jo bli litt mislyd underveis. Så også med Ørnhøi når han f.eks. sammenlignet EF med Quislings Europa-visjoner. Nå gjelder det også EF-anslag mot den norske kultur og vårt demokrati.

Ørnhøi gir uttrykk for særlig bekymring over at EF-medlemskap vil undergrave norsk kultur og vårt demokratiske sinnelag, som han mener er ganske enestående i forhold til EF-landene.

Vår kultur er, som den kunnskapsrike Ørnhøi utmerket vet, et resultat av europeiske åndsstrømninger som gjennom århundrene har fått sine nasjonale dialekter — og de er vel verd å ta vare på. I den grad de desimeres har vi midlertid klart oss uten hjelp.

Demokrati er en unik nedarvet egenskap i Norge og Norden forøvrig, mener Ørnhøi. Vårt norske lynne for demokrati og menneskerettigheter er vel ikke så ulikt våre danske granner. Og det dansk-norske kongerike var koloninakt fra 1600-årene og Danmark ennå inn i vårt århundre. Thor-kild Hansen forteller i sin triologi at danske og norske slavehandlere og embetsmenn i «de vestindiske besittelser» ikke var plaget av hensynsfullhet i sine straffemetoder. Vår nasjonalhelt Peter Wessel Tordenskjold hadde visst ingen skrupler over sin tjeneste på slaveskip.

Ørnhøi er godt kjent i vår nasjonale historie det vet vi bl.a. fra hans utmerkede fjernsynsfilm om grunnlovsfedrene på Eidsvold. Dem har vi uendelig mye å takke for, liksom de hadde de demokratiske strømninger fra Europa mye å takke for. I fjernsynsfilmens anledning vil det det selvfølgelig være ufint å dvele ved at vår grunnlov var den eneste hvor

facisme ble lovfestet. Det tok nesten et halvt århundre før denne skamplott ble visket ut av loven — mest takket være Henrik Wergelands utrettelige kamp.

Siden har vi jo gjerne villet tro at toleranse var en nær sagt typisk norsk ballast. Vi hadde jo Fridtjof Nansen å vise til — og ingen var så norsk som han. Men da engstelige jøder i Hitlers Tyskland begynte å se seg om etter et tilfluktssted, var det ikke mange åpne armer å merke på norsk hold.

Stein Ørnhøi var 21 år gammel før en annen diskriminasjonslov, «Jesuitterparagrafen», ble slettet. Kolonimakt? Kanskje ikke, men vi forsømte ikke å undertrykke minoritetene innen våre egne landegrensar. Diskriminering av samene var offisiell norsk politikk til ganske nylig. Og selvfølgelig slett ikke bare «offisiell»; det nedlatende synet på samene hadde godt rotfeste i folkedypet. Kvenene gikk heller ikke fri. Og hva med taterne? Akkurat i disse dager er det avslørt hva norske myndigheter «i vår tid» har tillatt seg av tvangssterilisering av «individer» man ikke ønsket skulle føre slekten videre.

Vi har mye å sette pris på av norsk kultur og norsk demokrati, men vi må vokte oss for nasjonalt hovmod — et begrep Ørnhøis ordbruk ligner inntil forveksling. Han vet bedre, men velger å redigere sine kunnskaper etter øyeblikkets behov.